

Редакційна колегія:

Безлюдний Олександр Іванович	Ректор Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини, доктор педагогічних наук, професор
Сокирська Владилена Володимирівна	Проректор із наукової роботи та міжнародного співробітництва Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини, кандидат історичних наук, професор
Бріт Надія Михайлівна	Декан факультету іноземних мов Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини, директор Регіонального центру навчання іноземних мов, кандидат педагогічних наук, доцент
Заболотна Оксана Адольфівна	Завідувач Лабораторії педагогічної компаративістики Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини, завідувач кафедри іноземних мов, доктор педагогічних наук, професор
Піонтковська Тетяна Олександрівна	Заступник декана з наукової роботи факультету іноземних мов Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини, кандидат філологічних наук, доцент

Відповідальні за випуск: кандидат педагогічних наук, доцент Капелюшна Т.В., кандидат педагогічних наук, доцент Загоруйко Л.О.

Автори несуть відповідальність за наукову вірогідність і коректність уміщених у збірнику матеріалів

М 74 Мова, освіта, культура: античні цінності – сучасне застосування: матеріали міжнародного дискусійного форуму, 19-20 травня 2016 р., м. Умань: ФПО Жовтий О.О., 2016 – 328с.

Матеріали збірника присвячено висвітленню проблем, які обговорювалися Міжнародному дискусійному форумі «Мова, освіта, культура: античні цінності – сучасне застосування», зокрема: іноземні мови в контексті глобалізації; стратегічні напрями розвитку іншомовної освіти в середній та вищій школі; європейський вимір педагогічної освіти; роль університету в розвитку міст; роль дослідницьких груп і асоціацій у розвитку гуманітарних наук тощо.

Видання призначене для науковців, аспірантів, викладачів, студентів та всіх, хто цікавиться здобутками у галузі освіти.

Передмова	10
Галина Авчійнікова	
Особливості скорочень в електронному дискурсі німецькою мовою.....	11
Olena Beuz	
Developing writing skills.....	14
Віта Безводна	
Рухивток іншомовної освіти в Україні (кінець 30-х - 1947 рр. XX століття).....	16
Олександр Безносюк	
Контекстне навчання при підготовці сучасного вчителя.....	18
Анна Безруківа	
Педагогічна культура батьків у працях В. Сухомлинського.....	22
Максим Білан, Валентин Златишів, Олександр Абрамян	
Етапи навчання іншомовному аудіюванню курсантів (студентів) вищих військових навчальних закладів.....	25
Ірина Білецька	
Імерсійні програми вивчення іноземних мов: досвід США.....	28
Яна Бойко	
Ініціативи впровадження американського досвіду формування екологічної культури учнів старших класів у практику шкільництва України.....	31
Ліона Бойчівська	
Основні завдання інтерактивного навчання при викладанні іноземної мови у немовних вищих навчальних закладах.....	35
Марина Бойченко	
Державна підтримка обдарованих школярів: зарубіжний та вітчизняний досвід.....	37
Галина Бондар	
Інновації у сфері викладання іноземних мов на немовних факультетах... Яна Бондарук	40
Упровадження прогресивних ідей досвіду США в систему підвищення кваліфікації вчителів в Україні.....	43
Леся Вікторова	
Міжнародний досвід іншомовної підготовки співробітників спеціальних служб.....	46
Вікторія Вознюк	
Розширені послуги школи в Україні та Великій Британії: компаративний аналіз.....	49
Олена Габелко	
Globalization: impact on foreign language education.....	52
Олена Галай	
Іноземна мова як засіб прилучення молоді до цінностей полікультурного світу.....	55

Таким чином, можна стверджувати, що результати роботи учнів залежать від ефективної організації уроку вчителем, та особливо, від правильного та ретельного підбору таких інтерактивних форм на заняттях, аби врахувати індивідуальні особливості учнів. Адже роль інтерактивних технологій - розвивати комунікативні вміння та мислення учнів, а також, допомогти сформувати в учнів навичок, що є необхідними та важливими у сучасному світі: мислити, розуміти сутність речей, осмислювати ідеї, концепції і вже на підставі цього вміти знаходити потрібну інформацію, аналізувати її та аплікувати в певних ситуаціях. А майстерність вчителя, внаслідок застосування інтерактивних технологій, постійно буде зростати шляхом самоосвіти, самоаналізу та самовдосконалення.

Наталія Дудик, Тетяна Зевченко
*Уманський державний педагогічний університет
імені Павла Тичини
(Умань, Україна)*

РОЗШИРЕННЯ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ СУЧАСНОГО ВЧИТЕЛЯ ЯК НАГАЛЬНА ВИМОГА ХХІ СТОЛІТТЯ

У ХХІ ст. людство вступило під знаком глобалізації. Цей процес позначився на дуже широкому колі явищ у сфері економіки, політики, соціології, освіти. У розвитку освіти на різних історичних етапах становлення будь-якої держави ключовою фігурою був і залишається учитель. Проблема компетентності сучасного вчителя набуває важливого значення в контексті нових процесів, що відбуваються в умовах глобалізації та світової інтеграції, постійних змін у різних галузях життєдіяльності, у сфері освіти зокрема. Освіта постійно реагує на нові виклики цивілізації. Компетентність визначає рівень професіоналізму особистості та володіння відповідними компетенціями. В умовах викликів лінгвістичної глобалізації, стрімкого розвитку інтеграційних процесів набуває актуальності посилення уваги до розширення компетенцій сучасного учителя іноземних мов, оскільки вивчення іноземних мов є не лише засобом міжкультурного спілкування та підвищення професійного рівня фахівців різних сфер суспільної та економічної діяльності, а також і засобом здобуття європейської освіти.

Перехід до постіндустріального, інформаційного суспільства вимагає певного розвитку особистості, в тому числі її комунікативних здібностей, що полегшують входження у світове співтовариство і дозволяють успішно функціонувати у ньому. Для виховання особистості ХХІ ст. визначено пріоритетні напрямки модернізації

освіти, навчання іноземних мов, оволодіння соціально-економічними знаннями. Визнання важливості оволодіння іноземними мовами є наслідком інтернаціоналізації всіх сфер нашого суспільства, входження його в світове співтовариство.

Експертами визначено три групи нових професійних компетентностей учителя, пріоритетний вплив на формування яких здійснюють такі чинники: соціальні зміни, зростаюча різноманітність учнівських контингентів та зміни у шкільному середовищі, зростаючий рівень професіоналізації діяльності учителя. Соціальні зміни зумовлюють необхідність формування наступних компетентностей учителя: компетентності у сфері громадянської освіти учнів; компетентності у сфері розвитку навчальних умінь учнів, необхідних для неперервної освіти в суспільстві знань; встановлення зв'язків між компетентностями, що передбачають уміння укладання нових навчальних програм та знаннями предмета спеціалізації вчителя.

Зростаюча різноманітність учнівських контингентів та зміни у шкільному середовищі вимагають від сучасного учителя врахування нових умов здійснення навчального процесу: уміння співпрацювати з учнями різного соціального, культурного та етнічного походження; уміння цілеспрямовано організовувати навчальне середовище та сприяти успішності навчального процесу; уміння працювати в команді з учителями або іншими професіоналами, що здійснюють навчання одного і того ж контингенту учнів. У позакласній роботі сучасний учитель повинен оволодіти такими компетентностями: укладання нових навчальних програм, участь у організаційному розвитку школи, в розробці нових форм оцінювання знань учнів; уміння співпрацювати з батьками учнів та іншими соціальними партнерами. Сучасний учитель повинен уміти інтегрувати інформаційно-комунікаційні технології у навчальний процес та у професійну практику в цілому.

Зростаючий рівень професіоналізації діяльності вчителя передбачає дослідницький характер професійної діяльності, готовність до розв'язання професійних проблем, відповідальне ставлення до свого професійного розвитку як до неперервного процесу.

Сучасний учитель повинен знати як теоретичні інноваційні підходи до системи навчання, так і практичні технології, які можна застосовувати в навчальному процесі. Науково-педагогічні дослідження, проведені в Національній академії педагогічних наук України, свідчать, що навчання за допомогою традиційних технологій не дозволяє розвинути ключові, базові компетентності з конкретної навчальної дисципліни. Сучасний учитель повинен володіти інтенсивними інтерактивними технологіями навчання, технологіями критичного мислення, креативними техніками і багатьма іншими прийомами.

ЛІТЕРАТУРА

1. Дембовська Л. Роль учителя-філолога в контексті глобальних комунакативних процесів / Л. Дембовська, Я. Козіна // Іноземні мови в школах України. – 2014, №6. – С. 2-8.

2. Сбруева А.А. Тенденції розвитку Європейського простору педагогічної освіти в умовах побудови суспільства знань / А.А. Сбруева // ВІСНИК Житомирського державного університету імені Івана Франка. – 2008, Вип. 37. – С. 38-42.

Аліна Джурило

*Інститут педагогіки НАПН України
(Київ, Україна)*

МОДЕЛІ УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ ОСВІТИ

У країнах Західної Європи та США історично склалися різні моделі управління освітою: ринкова, соціальна та центральноєвропейська моделі. В умовах зближення політики в рамках Європейського Союзу, освітні системи залишаються унікальними у кожній країні з різним ступенем централізації / децентралізації управління та фінансування сфери освіти.

Однак варто зазначити, що останнім часом відбуваються процеси децентралізації, навіть у країнах із традиційно сильно централізованим управлінням все більше повноважень передається на місцевий рівень.

Ринкова модель політики освіти достатньо широко розповсюджена серед англосовних країн – у Великій Британії, США, Канаді, Австралії, Новій Зеландії. Основним агентом формування та координації освітньої політики виступає ринок. Політика заснована на ліберальній ідеології та ліберальному режимі держави загального благополуччя. Ринок розглядають як: безпосередньої економічний інститут, як ринок освітніх послуг, які обирають споживачі (студенти, їхні батьки або підприємства); загальний принцип організації управління навчальними закладами, що заснований на їхній конкуренції за державне фінансування, студентів та недержавні фонди; символ, основа для боротьби за конкуренцію за престиж [2, с. 98-99]. Ринкова модель передбачає високий рівень автономії навчальних закладів (у більшості недержавних), забезпечують максимально якісну освіту, високу конкурентоспроможність на світовому ринку освітніх послуг та найбільш ефективне використання ресурсів. Різноманітність освіти обумовлюють історичні, політичні фактори та різноманітна структура власності та фінансування. Небезпека ринкової моделі у менеджерській революції, тобто

поступовій заміні керівників-вчених професійними управлінцями, що супроводжуватиметься втратою університетами певних своїх функцій [2, с. 123-132].

Соціальна модель країн Північної Європи (Фінляндія, Швеція) пов'язана із соціально-демократичним режимом держав загального благополуччя, особливостями історичного розвитку країн та демографічною ситуацією в них. Базується на тому, що держава бере на себе відповідальність за підтримку соціальних сфер, орієнтована на підтримку високих стандартів надання послуг для усіх членів суспільства. Навчальні заклади розглядають як агенти регіонального культурного та економічного розвитку. Рівність розглядається не як рівність можливостей, а як рівність отриманих результатів. Основні риси систем освіти: невелика кількість навчальних закладів і студентів через невелике населення країн, жорстка централізація контролю над ресурсами, інституційна однорідність з відсутністю ієрархії, обмежена конкурентність, безоплатність надання освіти, низька інституційна ініціатива, надто вузький недержавний сектор вищої освіти. Основні напрями політики: вирівнювання, знищення будь-якої диференціації в системі вищої освіти (територіальної, культурної, гендерної, інституційної, економічної); соціалізація – визнання вищих навчальних закладів основними учасниками регіонального розвитку, вирішенні соціальних проблем [3, с. 133-142].

Центральноєвропейська модель заснована на поєднанні рис ринкової та соціальної моделей освітньої політики, на розширенні соціальної участі в освіті (роль держави) та адаптації закладів до вимог ринку (роль ринку). Характерна для консервативного типу держав загального благополуччя (Франція, Німеччина), у яких традиційно держава реалізує широку соціальну функцію, підтримує високий рівень деко модифікації, але зберігає при цьому класові та статусні відмінності. Вплив ринку проявляється у конкуренції між закладами за державні ресурси, залучення підприємств до фінансування вищої освіти, організації незалежних агентств з оцінювання якості роботи закладу, залученні до оцінювання студентами якості отриманих освітніх послуг як споживачів. Роль держави проявляється у значному розподілі влади та відповідальності між різними рівнями адміністрування вищої освіти; участі закладів, органів місцевого управління у виробленні освітньої політики [1, с. 67-68].

ЛІТЕРАТУРА

1. Браун М. Пол. Посібник з аналізу державної політики / М. Пол. Браун ; пер. з англ. – К. : Основи, 2000. – 243 с.

2. Вайс К. Г. Оцінювання: Методи дослідження програм та політики Evaluation Methods for studying programs and policies / К. Г. Вайс ; пер. з англ. Р. Ткачук, М. Корчинська. – К. : Вид. Соломії Павличко "Основи", 2000. – 671 с.